

KRONIKA

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA „WSPÓLCZESNE KIERUNKI W UPRAWIE ROLI”

Cel spotkania naukowego specjalistów polskich i zagranicznych, odbytego w dniach 19—25 czerwca 1972 r. w Polsce, sformułowano następująco:

1. Prezentacja dorobku polskiej myśli naukowej za ćwierćwiecze 1946—1970.
2. Konfrontacja aktualnego profilu krajowych badań z dociekaniem ośrodków zagranicznych.
3. Przedyskutowanie i zaprogramowanie najbardziej trafnej, daleko-siężnej prognozy studiów z dziedziny uprawy.
4. Umacnianie współpracy naukowej między specjalistami różnych krajów.

Organizację spotkania powierzono 4 instytucjom współdziałającym: Komitet Gleboznawstwa i Chemii Rolnej V Wydziału Polskiej Akademii Nauk — Sekcja Uprawowa; Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach; Instytut Uprawy Roli i Roślin Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie; Instytut Produkcji Roślinnej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Subsydia zostały przydzielone przez Polką Akademię Nauk. Nad całością polskiego wystąpienia czuwał Komitet Organizacyjny wyłoniony z trzech ośrodków naukowych — Warszawy, Puław i Olsztyna w składzie: Prof. dr Witold Niewiadomski — przewodniczący, Prof. dr Stanisław Nawrocki, Doc. dr Leszek Śmierchalski, Doc. dr Jerzy Sienkiewicz, Doc. dr Stanisław Trzecki, Doc. dr Zdzisław Gonet, Dr Michał Skrodzki — sekretarz naukowy konferencji.

Program ramowy obejmował 5 dni efektywnej pracy, w tym 1,5-dniowe Sympozjum w Pałacu Staszica w Warszawie oraz 3,5-dniową konferencję terenową wzdłuż trasy: Kłudzienko — Zakład Doświadczalny IMER; Chylice — RZD przy SGGW; Czesławice — RZD przy WSR w Lublinie; Puławy — IUNG; Łęczany — RZD przy WSR w Olsztynie, wreszcie Pozorty — RZD przy WSR w Olsztynie. Ogółem trasa przejazdu wynosiła 1300 km i pozwoliła uczestnikom konferencji na zorientowanie się tak co do wyprofilowania badań uprawowych, jak i charakteru rolnictwa trzech odmiennych regionów fizjograficznych Polski. Placówki naukowe pokazane na Niżu Polskim — to Chylice i Kłudzienko; na Wyżynie Lubelskiej — Czesławice i Puławy; na Warmii i Mazurach — Łęczany i Po-

zorty. Dobór obiektów był zatem tak pomyślany, by istniała możliwość konfrontacji tematów regionalnych z zakresu uprawy roli prowadzonych w Polsce na rozległym terenie od południa przez centrum ku północy kraju. Ze względów organizacyjnych nie udało się jednak pokazać całości kształtu krajowych badań, ponieważ pominięte zostały tak poważne ośrodki naukowe jak: Wrocław, Szczecin, Kraków i Poznań.

W zjeździe uczestniczyło około 200 specjalistów z dziedziny uprawy roślin, w tym liczna grupa z ośrodków zagranicznych: z Ludowej Republiki Bułgarii — 4 osoby pod kierownictwem Prof. dr D. Kowaczewa; z Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej — 6, Doc. dr J. Krejcira; z Niemieckiej Republiki Demokratycznej — 6, Inż. H. Mehla; z Socjalistycznej Republiki Rumunii — 1, Prof. dr K. Pintilie; z Węgierskiej Republiki Ludowej — 3, Dr S. Siposa; Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich — 2, Prof. dr F. A. Popowa; z Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii — 18, Prof. dr B. Milojić.

Na Sesji w Warszawie prof. dr W. Niewiadomski — krajowy koordynator problemu uprawowego — przedstawił dorobek polskiej myśli naukowej z dziedziny uprawy roli za okres 1946—1970. Mówca podkreślił, iż obejmuje on wielokierunkowe studia: metodyczne — dziedziny podstawowej uprawy roli, nad zespołowością uprawek, nad efektywnością nowych maszyn i narzędzi uprawowych, nad specyfiką regionalną, wreszcie kompleksowością współdziałania uprawy, nawożenia, deszczowania i produkcji. Konkludując — dotychczasowe osiągnięcia Polski wyrażają się zgromadzeniem bogatej dokumentacji liczbowej oczekującej uporządkowania przez powołanie do tego celu specjalnych zespołów naukowych. Ich celem byłoby opracowanie syntez poszczególnych systemów uprawy roli najwłaściwszych dla: gleb lżejszych, zwięźlejszych, położonych na terenach niepłaskich, organogenicznych.

Po referacie odbyła się sesja, na której prezentowano w 10-minutowych wystąpieniach tezy 30 referatów zgrupowanych w trzech dużych problemach, a mianowicie: I. Teoretyczne podstawy uprawy roli, II. Uproszczona technologia uprawy roli w zmianowaniu, III. Zabiegi uprawowe o charakterze melioracyjnym. Komitet Organizacyjny, dysponując ograniczonym limitem czasu, postanowił dać pierwszeństwo wystąpieniom gości zagranicznych.

Całość wartościowych materiałów sesyjnych, zawierających 56 referatów (35 polskich i 21 zagranicznych) podzielonych na 5 podproblemów, została opublikowana techniką kserograficzną w postaci książki o objętości 783 stron. Materiał opublikował Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach w krótkim czasie, dzięki wielkiemu wysiłkowi i wydatnemu zaangażowaniu zespołu pracowników Instytutu pod kierownictwem dr Antoniego Parfanowicza.

Największa koncentracja tematyczna, wskazująca również na ważność problematyki, dotyczyła drugiego zagadnienia — uproszczenia technologii; jest to wyraz współczesnych tendencji panujących w rolnictwie światowym. W tej dziedzinie odnotowaliśmy także najbogatszą dyskusję, zwłaszcza przy lustracji eksperymentów polowych.

Konferencja terenowa pozwoliła na kontynuację wymiany myśli i konfrontację różnych stanowisk naukowych w oparciu o efekty ścisłego doświadczalnictwa polowego.

A oto istotniejsze wnioski, jakie nasunęły się na podstawie sesji naukowej, konferencji terenowej, nadto dyskusji — oficjalnych, kularowych bądź przeprowadzonych bezpośrednio w terenie; dotyczą one oczywiście wytyczenia prognozy naukowej, gdyż ona była głównym celem międzynarodowej konferencji.

1. Podkreślono konieczność stałego kontynuowania dociekań teoretycznych z zakresu sprzężeń uprawy roli ze zmianami glebowymi natury — fizycznej, chemicznej, biologicznej. Wyrazem tych związków najbardziej syntetycznym a jednocześnie miarodajnym, pozostaje produktywność ziemiopłodu śledzona zarówno w płaszczyźnie ilościowej, jak i jakościowej

2. Za sprawę nieodzowną uważa się mierzenie efektywności różnych wariantów uproszczenia uprawy roli pod kątem nakładania się zmian w środowisku glebowym (kultura gleby) i trendu jego produktywności, tudzież wskaźników ekonomicznych stanowiących ostateczne kryterium modernizacji tego członu agrotechnicznego.

3. Wysoce celowe jest doskonalenie sposobów poprawiania profilów glebowych z natury wadliwych różnorodną techniką melioracyjną typu uprawowego. Oczywiście musi być ona rozumnie adaptowana do odrębności fizjografii bez prób do jakiegokolwiek uniwersalizacji.

4. Istnieje potrzeba ustawicznego poszukiwania za nowymi rozwiązaniami technicznymi konstrukcji maszyn i narzędzi uprawowych, sprawniej niż dotąd przygotowującymi glebę pod roślinę i w trakcie jej wegetacji w różnych odrębnościach siedliskowych: tendencje do budowy maszyn wieloczynnościowych uważa się za najbardziej przyszłościowe i w tej dziedzinie należy rozwinąć studia badawcze.

5. Za sprawę dojrzałą uznano opracowanie „systemów uprawy roli” — w najszerszym rozumieniu tego słowa — właściwie dostosowanych do głównych odrębności fizjograficznych Polski, a zatem: gleb lżejszych — o mniejszych oporach i nakładach uprawowych, lecz o tendencjach do pospiesznego zaniżania się ich zasobności i deficytów wodnych; gleb bardziej spoistych — szczególnie uciążliwych w uprawie za to z natury zasobniejszych i lepiej zabezpieczających ziemiopłody zarówno w pokarmy,

jak i w wodę; gleb zalegających pochyłości typu falistego, pagórkowatego i górskiego — podatnych na erozję wodną; zmeliorowanych gleb organogenicznych, szczególnie uwrażliwionych na procesy degradacji i przesuszenia.

Generalnie biorąc międzynarodowa konferencja uprawowa ukazała wysoką rangę tej dziedziny agrotechniki w kompleksie czynników limitujących poziom średniej wydajności jednostkowej siedliska. Niestety aktualnie, to oczywiste stanowisko, bywa zapoznawane i to zarówno przez teoretyków, jak i praktyków rolnictwa, ze szkodą dla ostatecznej efektywności tej gałęzi produkcji powodowaną naruszeniem równowagi w agroekosystemie. Postanowiono kontynuować tego typu międzynarodowe spotkania naukowe powierzając nieoficjalnie kierownictwo dalszej koordynacji badań uprawowych krajów RWPG stronie polskiej.

prof. dr Witold Niewiadomski